

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Petry Weissové a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **V. Y.**, zast. Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem, se sídlem nám. 28. října 1898/9, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 8. 2021, č. j. MV-106520-5/SO-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 4. 2022, č. j. 31 A 112/2021 - 59,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek vůči rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 4. 2022, č. j. 31 A 112/2021 - 59, a vůči rozhodnutí žalované ze dne 10. 8. 2021, č. j. MV-106520-5/SO-2021.

Odůvodnění:

[1] Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán prvního stupně“), rozhodnutím ze dne 11. 5. 2021, č. j. OAM-455-17/ZR-2021, zrušilo platnost žalobcova povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 2 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a stanovilo žalobci lhůtu k vycestování z území České republiky 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

[2] Žalovaná shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[3] Žalobce brojil proti napadenému rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se nyní proti napadenému rozsudku brání kasační stížností, v jejímž doplnění ze dne 29. 6. 2022 učinil rovněž návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[5] Stěžovatel předdesílá, že již v řízení před krajským soudem navrhoval přiznání odkladného účinku žalobě, přičemž krajský soud usnesením ze dne 21. 1. 2022, č. j. 31 A 112/2021 - 41, návrh zamítl. Neshledal totiž, že by stěžovateli pouze na základě rozhodnutí

o zrušení trvalého pobytu na území České republiky mohla vzniknout reálná újma; ta by mu totiž mohla vzniknout až v případě vydání rozhodnutí o správním vyhoštění. Stěžovatel má na rozdíl od krajského soudu za to, že již samotným zrušením jeho povolení k trvalému pobytu by přišel o možnost pobývat na území České republiky, jelikož nemá možnost požádat o jinou formu pobytu na území České republiky. Jediným pobytovým titulem, o který by mohl z území České republiky požádat, je vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců; podáním této žádosti však stěžovateli nevznikne fikce oprávnění k pobytu, a tudíž by stejně nemohl na území České republiky setrvat a byl by nucen vycestovat zpět na Ukrajinu. Nadto, stěžovatel o toto vízum žádal, ale nebylo mu uděleno, a to ani poté, co požádal o nové posouzení důvodů neudělení víza. Pokud by nebyl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, byl by proto stěžovatel povinen vycestovat zpět na Ukrajinu a podat na tamějším zastupitelském úřadu žádost o pobytové oprávnění; to by mu však podle jeho mínění stejně nebylo uděleno, jelikož nesplňuje podmínku trestní zachovalosti ve smyslu § 56 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Závěr krajského soudu o nepřiznání odkladného účinku žalobě je podle stěžovatele chybný i s ohledem na ustálenou judikaturu Nejvyššího právního soudu, v níž kasační soud v obdobných případech odkladný účinek přiznává (například v usneseních ze dne 7. 12. 2021, č. j. 4 Azs 382/2021 - 35, ze dne 29. 10. 2019, č. j. 9 Azs 273/2019 - 39, nebo ze dne 19. 1. 2021, č. j. 4 Azs 405/2020 - 28). Stěžovatel poukazuje na to, že Nejvyšší správní soud opakovaně zdůraznil, že ačkoliv k bezprostřednímu opuštění území České republiky by mohl být cizinec donucen až v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, znamenalo by to pro něj však nutnost pobývat na území nelegálně a vystavit se riziku zákazu pobytu na území České republiky po určitou dobu, který by byl spojen s rozhodnutím o vyhoštění.

[6] Stěžovatel na podporu svého tvrzení, že by pro něj výkon napadeného rozhodnutí představoval nepoměrně větší újmu, než by přiznáním odkladného účinku vznikla jiným osobám kasační stížnosti, také uvádí, že dne 24. 2. 2022 byla Ukrajina (tedy země, do které by se byl nucen navrátit) napadena Ruskou federací, a tedy, že by jej návrat do země původu ohrozil na životě, zejména proto, že by se na něj vztahovala branná povinnost. Na Ukrajině se stěžovatel nemá kam vrátit, nadto žádná část Ukrajiny není nyní bezpečná. Stěžovatel dále poukazuje na újmu, která by nepřiznáním odkladného účinku vznikla jeho rodinným příslušníkům, a to jeho manželce a nezletilé dceři. Obě mají v České republice povolen trvalý pobyt, stěžovatelova manželka zde žije od roku 1997 a dcera zde žije od svého narození v roce X. Stěžovatel na území České republiky žije již téměř 30 let. Celá stěžovatelova rodina je v České republice integrovaná a považuje ji za svůj domov, všichni zde mají veškeré materiální, sociální i pracovní zázemí. Na Ukrajině naopak nemají ničeho. Případná stěžovatelova povinnost vycestovat by značně narušila stabilitu rodinného prostředí a silné rodinné vazby (ty stěžovatel dokládá protokoly o výsledku dcery ze dne 14. 12. 2021 a manželky ze dne 23. 11. 2021).

[7] Stěžovatel také v návrhu poukazuje na svůj nepříznivý zdravotní stav, konkrétně uvádí, že trpí vážnou psychickou poruchou (paranoidní psychózou psychogenní etiologie a paranoidní psychózou schizofrenní etiologie) a na konci roku 2021 prodělal infarkt myokardu (tyto skutečnosti stěžovatel dokládá lékařskými zprávami). Má přitom za to, že s ohledem na jeho zdravotní stav je nezbytné, aby setrval na území České republiky v péči a pod dohledem manželky a dcery. Pobyt doma ve známém prostředí s nejbližšími

pokračování

osobami má na jeho zdravotní stav ten nejlepší vliv. Stěžovatel nadto zdůrazňuje, že by nebylo spravedlivé po dceři a manželce požadovat, aby se stěžovatelem vycestovaly na Ukrajinu; bylo by tak totiž významně zasaženo do jejich soukromých a sociálních vazeb vybudovaných zde v České republice.

[8] Nakonec stěžovatel zdůrazňuje, že byl dne 23. 7. 2021 usnesením Okresního soudu v Ostravě podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, byl mu uložen dohled probačního úředníka a stanovena povinnost neprodleně nastoupit do zaměstnání, neměnit ho bez vědomí probačního úředníka a měsíčně prokazovat své příjmy. Pokud by byl stěžovateli zrušen trvalý pobyt, resp. pokud by nebyl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek a stěžovatel by byl nucen vycestovat, nemohl by tyto povinnosti stanovené trestním soudem plnit.

[9] Co se týče podmínky, aby přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebylo v rozporu s veřejným zájmem, tak si je stěžovatel vědom toho, že se dopustil závažné trestné činnosti, ale zároveň zdůrazňuje, že do té doby nebyl soudně trestán ani obviněn z přestupku. Jednalo se tedy o ojedinělé provinění. V trestním řízení mu proto byl uložen trest odnětí svobody při spodní hranici trestní sazby a ani mu nebyl uložen trest vyhoštění, nadto byl stěžovatel z výkonu trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn. Uvedené skutečnosti podle stěžovatele svědčí o tom, že nepředstavuje aktuální a dostatečně závažné ohrožení zájmů společnosti. Stěžovatel své trestné činnosti lituje a uvádí, že pobyt ve vazbě i ve vězení pro něj byl dostatečným trestem, z něhož se poučil. Rovněž zdravotní stav stěžovatele zcela snižuje nebezpečí toho, že by byl schopen opakovaně páchat jakoukoliv další trestnou činnost.

[10] Žalovaná k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti uvádí, že s ním nesouhlasí, neboť nejsou splněny podmínky vyplývající z § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 téhož zákona. Tvrdí, že stěžovatel musí tvrdit újmu způsobenou právními následky napadeného rozhodnutí a tuto rovněž prokázat. Je tedy povinen uvést, z jakých okolností vyvozuje intenzitu újmy a specifikovat je. Hrozící újma musí být reálná a závažná, nikoliv pouze hypotetická a bagatelní. Žalovaná poukazuje i na mimořádný charakter přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a na skutečnost, že stěžovatel je v řízení zastoupen právním zástupcem, se kterým může komunikovat na dálku. Závěrem žalovaná zdůrazňuje, že pokud by Nejvyšší správní soud v posuzovaném případě přiznal odkladný účinek, musel by jej přiznat vždy tehdy, nebylo-li by cizinci vydáno pobytové oprávnění. Žalovaná v tomto ohledu odkazuje na právní úpravu, která nehovoří o povinnosti přiznat v obdobných případech odkladný účinek; je proto nutné odkladný účinek přiznat pouze ve výjimečných případech. S ohledem na uvedené žalovaná navrhuje odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat.

[11] Nejvyšší správní soud po zvážení tvrzení obou účastníků řízení a zhodnocení obsahu spisového materiálu dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou v právě posuzovaném případě splněny.

[12] Zdůrazňuje přitom, že je třeba mít na paměti mimořádnou povahu odkladného účinku. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem, u něhož by bylo možno odkladný účinek očekávat. Přiznáním

odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[13] Podle tohoto ustanovení soud může přiznat žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce (zde stěžovatele) nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Uvedené podmínky platí přiměřeně i pro odkladný účinek kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s.

[14] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014 - 58, vyslovil, že k přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je nutné naplnit tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Vznik takto chápané újmy nadto musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jiným právním následkem plynoucím z rozhodnutí krajského soudu.

[15] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu také vyplývá, že povinnost tvrdit a prokázat skutečnost, že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro stěžovatele znamenaly újmu, která je nepoměrně větší, než může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám, stíhá samotného stěžovatele; přičemž postačuje pouhý předpoklad tvrzené újmy. Stěžovatel je tedy pro úspěšnost svého návrhu povinen tvrdit včas, úplně a konkrétně rozhodné skutečnosti o vzniku nenahraditelné újmy. Tvrdit a osvědčovat rozpor přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem, popř. i újmu, jež by měla vzniknout jiným osobám, je naopak úkolem žalovaného. Soud tedy není oprávněn zjišťovat splnění uvedených podmínek z úřední povinnosti (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 2 Azs 163/2017 - 20).

[16] V nynějším případě stěžovatel tvrdil, že by pro něj výkon nebo jiné právní následky napadeného rozhodnutí znamenaly nepoměrně větší újmu, než jaká může vzniknout přiznáním odkladného účinku jiným osobám, zejména s poukazem na jeho nepříznivý zdravotní stav (prodělal infarkt myokardu, trpí vážnou psychickou poruchou a pro jeho zdravotní stav je nezbytné, aby zůstal v klidu a v péči manželky), pracovní, sociální a především rodinné vazby (manželka a nezletilá dcera mají povolený trvalý pobyt v České republice a vybudované zde veškeré zázemí) a rovněž na skutečnost, že země jeho původu je od 24. 2. 2022 pod útokem Ruské federace (a žádná část Ukrajiny není pro pobyt bezpečná) a na stěžovatele by se po návratu vztahovala branná povinnost (což by mělo zejména neblahý vliv na stěžovatelům psychický i zdravotní stav). Podle kasačního soudu nelze vyloučit, že by předestřené nepříznivé důsledky plynoucí z toho, že by napadené rozhodnutí bylo vykonáno a stěžovatel by byl následně nucen opustit území České republiky, skutečně nastaly. Lze tedy stěžovatelem tvrzenou újmu označit za reálně hrozící, nikoliv jen hypotetickou.

pokračování

[17] Je sice pravdou, že k bezprostřednímu opuštění území České republiky by mohl být stěžovatel donucen až v souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění, pro stěžovatele by to však znamenalo pobývat na území České republiky nelegálně a vystavit se riziku zákazu pobytu na území České republiky po určitou dobu, který je se sankcí správního vyhoštění pravidelně spojen (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2011, č. j. 5 As 73/2011 - 100). Ani tato skutečnost tedy není překážkou přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[18] Současně není kasačnímu soudu známo, že by v případě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti hrozila újma jiným osobám, jelikož tomu žádné indicie nenasvědčují. První a druhá z výše uvedených podmínek jsou tudíž splněny.

[19] K otázce možného rozporu přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem (třetí z výše uvedených podmínek) se Nejvyšší správní soud vyjádřil mimo jiné v usnesení ze dne 19. 11. 2014, č. j. 1 Azs 160/2014 - 25, v němž dospěl k závěru, že „[p]okud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je opět nutné poměřit na jedné straně újmu hrozící stěžovateli v případě nepřiznání odkladného účinku, a na straně druhé důležité zájmy společnosti. Pro zamítnutí návrhu přitom nepostačuje pouze existence kolidujícího veřejného zájmu, jak by se mohlo zdát z doslovného výkladu § 73 odst. 2 s. ř. s. Toto ustanovení nutno vykládat ústavně konformním způsobem, a proto je třeba za pomoci testu proporcionality vážit intenzitu hrozícího zásahu do základního práva svědčícího žalobci s intenzitou narušení veřejného zájmu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008 - 131, č. 1698/2008 Sb. NSS).“

[20] Nejvyšší správní soud tudíž přistoupil k poměrování intenzity proti sobě stojící újmy hrozící stěžovateli a narušení důležitého veřejného zájmu.

[21] V posuzovaném případě bylo stěžovateli povolení k trvalému pobytu zrušeno z důvodu jeho pravomocného odsouzení soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce 3 let včetně ve smyslu § 77 odst. 2 písm. f) zákona o pobytu cizinců; stěžovatel byl shledán vinným ze spáchání zločinu kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 2 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Nejvyšší správní soud nepopírá závažnost stěžovatelem spáchané trestné činnosti, za kterou byl pravomocně odsouzen rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 13. 7. 2020, sp. zn. 10 T 28/2020, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 13. 10. 2020, sp. zn. 8 To 312/2020. Třebaže se jedná o společensky škodlivé jednání, stěžovatel se jiných trestných činů (ani přestupků) za dobu pobytu na území České republiky nedopustil (z obsahu spisového materiálu nevyplývá opak) a jiným způsobem právní předpisy neporušoval. V současné době je stěžovatel ve zkušební době, jež mu byla stanovena usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 23. 7. 2021, č. j. 0 PP 116/2021 - 27, kterým byl stěžovatel podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, a jelikož se (podle informací založených ve spisovém materiálu) nadále nachází mimo věznici, lze se domnívat, že stěžovatel aktuálně žádnou trestnou činnost nepáchá a veřejný zájem neohrožuje.

[22] Újmu, která by stěžovateli vznikla vycestováním před rozhodnutím o kasační stížnosti, tudíž soud nyní toliko pro účely rozhodnutí o odkladném účinku vyhodnotil

jako nepoměrně větší oproti hrozbě, kterou stěžovatel podle dostupných informací aktuálně představuje pro veřejný pořádek. V daném případě nadto přiznání odkladného účinku „jen“ odsouvá účinky rozhodnutí žalovaného po dobu, kdy je zákonnost napadeného rozhodnutí přezkoumávána. Přiznání odkladného účinku kasační stížnosti tedy nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem, kterým je zde zájem na tom, aby se na území České republiky nacházely toliko osoby, které k tomu mají potřebné oprávnění a které také dodržují právní řád České republiky. S ohledem na uvedené skutečnosti tedy i třetí z výše uvedených podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je splněna.

[23] Nejvyšší správní soud připomíná, že odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. může být v řízení o kasační stížnosti přiznán a působit nejen ve vztahu k přezkoumávanému rozsudku krajského soudu, ale i přímo ve vztahu k správnímu rozhodnutí (či jeho části), k jehož přezkumu se dané řízení před krajským soudem vedlo; a to i za situace, kdy krajský soud návrh na přiznání odkladného účinku žaloby zamítl (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 12. 2005, č. j. 2 Afs 77/2005 - 96, a usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 - 38). Jelikož kasační soud dovedl naplnění všech shora vymezených podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 téhož zákona, kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Učinil tak nejen ve vztahu k napadenému rozsudku, ale i ve vztahu k napadenému rozhodnutí. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti v této věci se proto až do skončení řízení před Nejvyšším správním soudem pozastavují účinky napadeného rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[24] Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku je rozhodnutím dočasné povahy a nelze z něj jakkoli předjímat budoucí meritorní rozhodnutí o podané kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005 - 76). Rovněž lze dodat, že usnesení o odkladném účinku s ohledem na svůj procesní charakter nezakládá překážku věci rozhodnuté, a proto v případě posunu ve skutkových okolnostech lze o návrhu na přiznání odkladného účinku rozhodnout opětovně, stejně jako lze již přiznaný odkladný účinek i bez návrhu zrušit, odpadnou-li v mezidobí důvody pro jeho přiznání (§ 73 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 107 téhož zákona).

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2022

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu